

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudkyň JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce **P. T. B.,** zast. advokátem JUDr. Miroslavem Pavelkou, se sídlem Velká 23/2984, Ostrava-Moravská Ostrava, PSČ: 702 00, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra ČR,** sídlo Nad Štolou 3, Praha 7, PSČ 170 34, o kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 11. 2003, č. j. 24 Az 540/2003-35,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 11. 2003, č. j. 24 Az 540/2003 - 35 **se zrušuje** a věc **se** mu **vrací** k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému usnesení Krajského soudu v Ostravě, kterým byla odmítnuta žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 9. 2002, č. j. OAM-3946/VL-16-05-2002, o neudělení azylu podle § 12, §13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii české republiky, ve znění pozdějších právních předpisů, (zákon o azylu), ve znění zákona č. 2/2002 Sb., jíž se stěžovatel domáhal zrušení napadeného rozhodnutí.

Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel včas (dne 25. 9. 2002) žalobu, v níž sdělil soudu, že žádá soud, aby výše citované rozhodnutí zrušil, jelikož s ním nesouhlasí.

Krajský soudu v Ostravě usnesením ze dne 27. 11. 2003, č. j. 24 Az 540/2003-35 žalobu odmítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení a že Česká republika nemá právo na náhradu nákladů řízení. Jelikož opravný prostředek neobsahoval všechny náležitosti požadované zákonem č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších právních předpisů (dále jen s. ř. s.), vyzval soud žalobce usnesením ze dne 28. 5. 2003, č. j. 24 Az 540/2003-15, k doplnění podání ze dne 25. 9. 2002 s tím, aby uvedl, z jakých konkrétních skutkových a právních důvodů považuje rozhodnutí žalovaného za nezákonné, jaké důkazy případně navrhuje provést k prokázání svých tvrzení a navrhne, jak má znít výrok rozhodnutí soudu, a to ve lhůtě 10 dnů od doručení usnesení. Současně byl poučen, že nebude-li výzvě vyhověno, nebude možno pro tento nedostatek v řízení pokračovat a soud řízení podle ust. § 37 odst. 5 s. ř. s. odmítne. Žalobci byla písemnost pro jeho nezastižení uložena na poště dne 9. 6. 2003, o čemž byl písemně vyrozuměn, zásilku si však nevyžádal. Právní fikce doručení proto nastala v souladu s § 46 odst. 2 zák. č. 99/1963 Sb., ve znění pozdějších právních předpisů, za použití § 64 s. ř. s. dne 12. 6. 2003. Lhůta k doplnění opravného prostředku uplynula marně dne 23. 6. 2003, aniž by žalobce vadu podání odstranil. V důsledku neodstranění vady podání ani ve lhůtě soudem stanovené krajský soud dle ust. § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. návrh odmítl.

Stěžovatel uplatňuje v kasační stížnosti důvody obsažené v ustanovené § 103 odst. 1 písm. b). Tvrdí, že o této písemnosti nebyl nikdy vyrozuměn, jinak by požadované doplnění podání ze dne 25. 9. 2002 doplnil o konkrétní skutkové a právní důvody. Stěžovatel navrhuje rovněž přiznání odkladného účinku shora označeného rozhodnutí.

Žalovaný správní orgán se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí přezkoumal rozhodnutí napadené kasační stížností, a to v mezích uplatněných důvodů, a dospěl k závěru, že kasační stížnost je oprávněná, a to z těchto důvodů.

Kasační stížnost svým obsahem směřuje do ust. § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., totiž napadá nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu.

Nejvyšší správní soud v napadeném rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě pochybení shledal. Přestože krajský soud se v napadeném rozhodnutí zabýval otázkou doručování správním orgánem a pro posouzení správnosti doručování vycházel především z obsahu správního spisu, z něhož zjistil, že pracovníci kanceláře dne 23. 5. 2003 ověřovali místo pobytu stěžovatele a zjistili, že adresa Ubytovna S. s.r.o., H. 8, O.-Z. je aktuální, nepřezkoumal všechny náležitosti předmětné doručenky pro vyvození závěru, že fikce doručení vskutku nastala. Stěžovatel byl vyzván usnesením ze dne 28. 5. 2003 k doplnění podání ze dne 25. 9. 2003, a to ve lhůtě 10 dnů od doručení usnesení. Stěžovatel si písemnost, pro jeho nezastižení uloženou na poště dne 9. 6. 2003 a o tomto písemně vyrozuměn, nevyžádal. V takovém případě nastává právní fikce doručení (ust. § 46 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., ve znění pozdějších právních předpisů, za použití § 64 s. ř. s.).

Při bližším zkoumání doručenky Nejvyšší správní soud shledal, že ta neobsahuje jméno doručovatele.

V daném případě náhradního doručování je uvedeným ustanovením konstruována právní fikce, že účinky doručení písemnosti nastanou po uplynutí stanovené doby ex lege i vůči tomu, kdo písemnost fakticky nepřevzal. Právní fikce je právně technický postup, pomocí něhož se považuje za existující situace, jež je zjevně v rozporu s realitou a která dovoluje, aby z ní byly vyvozeny odlišné právní důsledky, než ty, které by plynuly z pouhého konstatování faktu. Účelem fikce v právu je posílit právní jistotu (srov. V. Knapp: Teorie práva. 1. vydání, Praha, C.H. Beck, 1995, s. 206). Právní fikce coby nástroj odmítnutí reality právem je nástrojem výjimečným, striktně určeným k naplnění tohoto, jednoho z hlavních ústavních postulátů právního řádu v podmínkách právního státu. Aby mohla právní fikce svůj účel (dosažení právní jistoty) splnit, musí respektovat všechny náležitosti, které s ní zákon spojuje. Nejsou-li všechny právní náležitosti splněny, není soud oprávněn naplnění fikce konstatovat (srov. II ÚS 92/01).

Pojmovým znakem právní fikce je disparita mezi realitou a právem. Vadné doručení nemůže být zhojeno, protože se osoba, jíž je doručováno, o doručované písemnosti nedozví, a účel doručení tak není reálně naplněn. Proto nelze oba typy doručování (přímé a náhradní) v daném ohledu poměřovat vztahem analogie. Je-li účelem fikce náhradního doručení posílení právní jistoty, je vyvození právní fikce doručení v situaci, kdy bylo doručováno vadně, postupem, jenž právní jistotu nechrání, ale naopak oslabuje.

Dle ust. § 50e zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších právních předpisů, musí dle odst. 1 doručenka obsahovat a) označení soudu, který písemnost odevzdal k doručení, b) označení doručujícího orgánu, c) označení doručované písemnosti, d) den doručení písemnosti nebo den uložení písemnosti u soudu (pošty) anebo den, v němž bylo doručení písemnosti odepřeno, e) hodinu a minutu doručení, byla-li vyznačena poznámka "přesný čas doručení", f) jméno doručovatele, g) jméno a příjmení osoby, která písemnost převzala nebo která převzetí písemnosti odepřela, h) podpis doručovatele, popřípadě též otisk úředního razítka doručujícího orgánu, i) podpis osoby, která písemnost převzala. Dle odst. 4 doručenka, která obsahuje stanovené náležitosti, je veřejnou listinou.

Podle ust. § 46 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., se doručuje fyzickým osobám takto: nebyl-li adresát zastižen, ačkoliv se v místě doručení zdržuje, doručí se jiné dospělé osobě bydlící v témže bytě nebo v témže domě, působící v témže místě podnikání anebo zaměstnané na témže pracovišti, je-li ochotna obstarat odevzdání písemnosti. Není-li možno ani takto doručit, písemnost se uloží a adresát se vhodným způsobem vyzve, aby si písemnost vyzvedl. Nevyzvedne-li si adresát zásilku do tří dnů od uložení, považuje se poslední den této lhůty za den doručení, i když se adresát o uložení nedozvěděl.

Nejvyšší právní soud souhlasí s právním názorem vysloveným v napadeném usnesení, z nějž vyplývá, že soud nepochybil při doručování písemnosti stěžovateli, jestliže výzvu k odstranění vad žaloby doručoval na adresu výše uvedenou. Stěžovatel nenamítal, že by se na této adrese dlouhodobě nezdržoval, takže Nejvyšší správní soud se touto skutečností ani nezabýval. Přesto lze tedy souhlasit s námitkou stěžovatele, že doručování neproběhlo v souladu s procesními předpisy, a to z hlediska splnění předepsaných náležitostí doručenky, neboť jedna z náležitostí - jméno doručovatele – chybí.

Za této procesní situace, kdy Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl neprodleně po jejím obdržení a po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku.

Z uvedených důvodů také kasačnímu soudu nezbylo, než z shora uvedených rozhodnutí soudu I. stupně zrušit a vrátit mu k dalšímu řízení (§ 110 s. ř. s.). V dalším řízení se pak soud I. stupně zaměří na nápravu vytýkaného pochybení. O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti pak soud I. stupně pojedná v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 28. 4. 2004

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu